

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

19 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de inculpat, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 iunie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Sarchisov Simion xxxxx, născut la xxxxx, originar din xxxxx, domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 31.05.2017 - 13.06.2017;

Instanță de apel: 26.06.2017 - 26.09.2017;

Instanță de recurs: 10.09.2018 - 19.02.2019.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 13 iunie 2017, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Sarchisov Simion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ Cod de procedură penală și art.82 alin.(2) Cod penal, la 4 ani 8 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Sarchisov Simion la 11 mai 2017 aproximativ la ora 19:30, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în xxxxx, aplicând în privința cet. Kuzminîh Leonid violența nepericuloasă pentru viață și sănătate, a sustras în mod deschis de la acesta bani în sumă de 745 lei, după ce, cu banii însușiți, s-a ascuns de la locul săvârșirii infracțiunii, cauzând părții vătămate Kuzminîh Leonid o daună materială în proporții considerabile, în sumă de 745 lei.

3. *Avocatul Cernicov Andrei în numele inculpatului* a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri prin care lui Sarchisov Simion să-i fie aplicată pedeapsa 3 ani 4 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, inculpatul Sarchisov Simion a solicitat examinarea cauzei penale în ordinea prevăzută de art.364¹ Cod procedură penală, iar pentru fapta prevăzută de art.187 alin. (2) Cod penal, instanța urma să aplice o pedeapsă între limitele maxime de 4 ani 8 luni și minime - de 2 ani și 4 luni.

În cadrul judecării cauzei au fost constatate circumstanțe importante, și anume recunoașterea vinovăției și lipsa pretențiilor materiale a părții vătămate, care potrivit

prevederilor art.76 Cod penal, reprezintă circumstanțe atenuante.

La rândul său, prima instanță a ignorat toate circumstanțele ce ar atenua răspunderea inculpatului, inclusiv și părerea părții vătămate, aplicând pedeapsa maximă posibilă, exact cum a cerut procurorul.

4. Prin decizia Colegiului penal Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017, a fost admis apelul, casată sentința și încheierea din 08 iunie 2017 cu privire la examinarea cauzei în baza art.364¹ Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Sarchisov Simion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.82 alin.(2) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

4.1. Pentru a se pronunța instanța de apel a constatat în fapt că, Sarchisov Simion la 11 mai 2017, aproximativ la ora 19:30, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, aflându-se în xxxxx, aplicând în privința cet. Kuzminîh Leonid violență nepericuloasă pentru viață și sănătate, a sustras în mod deschis de la acesta bani în sumă de 745 lei, după ce, cu banii însușiți, s-a tăinuit de la locul săvârșirii infracțiunii, cauzând părții vătămate Kuzminîh Leonid daună materială în sumă de 745 lei.

4.2. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prin acțiunile sale intenționate Sarchisov Simion a comis infracțiunea prevăzută la art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, săvârșit cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei.

Instanța de apel a considerat că declarațiile părții vătămate Kuzminîh Leonid și ale martorului Kuzminîh Valentina sunt utile, veridice, consecvente, date în cadrul urmăririi penale, unde dâșii detaliat și consecutiv au descris toate circumstanțele faptei și au declarat cu certitudine că inculpatul Sarchisov Simion aplicând în privința lui Kuzminîh Leonid violența nepericuloasă pentru viață și sănătate a sustras în mod deschis de la acesta bani în sumă de 745 lei, după ce, cu banii însușiți s-a tăinuit de la locul săvârșirii infracțiunii.

Astfel, în opinia instanței de apel probele administrate coroborează cu declarațiile părții vătămate Kuzminîh Leonid, declarațiile martorului Kuzminîh Valentina, cu declarațiile inculpatului Sarchisov Simion care a recunoscut vina integral și demonstrează incontestabil faptul comiterii de către Sarchisov Simion a infracțiunii prevăzute de art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal.

În ceea ce privește soluția instanței de apel privind excluderea din învinuirea incriminată inculpatului Sarchisov Simion a agravantei prevăzută la lit. f) alin.(2) art.187 Cod penal, care a fost incriminată prin actul de învinuire, instanța de apel a notat că, caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege - gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Printre „alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei” pot fi enumerate venitul global al familiei, starea de sănătate a victimei și a membrilor familiei ei apti de muncă, cât și angajarea sau neangajarea victimei la un loc permanent sau provizoriu de muncă.

Așadar, la caz, agravanta „cu cauzarea de daune în proporții considerabile” prevăzută la lit. f) alin.(2) art.187 Cod penal) are un caracter estimativ.

Reieșind din doctrina penală, nu va servi ca circumstanță agravantă „săvârșirea infracțiunii cu cauzarea de daune în proporții considerabile” - dacă victima are o stare materială „satisfăcătoare”. Dacă însă starea materială a victimei este „nesatisfăcătoare”, atunci agravantă menționată devine funcțională.

La caz, instanța de apel nu a reținut că valoarea bunurilor sustrase de către inculpatul Sarchisov Simion de la partea vătămată în sumă de 745 lei constituie daune în proporții considerabile, or, percepția părții vătămate nu poate influența calificarea faptei, gradul considerabil al prejudiciului urmând a fi stabilit, la etapa dată, de către instanța de judecată.

Tot în acest sens, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.18 Cod contravențional, a reținut că suma de 745 lei constituie proporții mici, astfel apreciindu-se că acestea nu pot fi calificate ca fiind „daune considerabile”.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.6, 7, 61, 75-78 Cod penal, a indicat că, în privința inculpatului circumstanțe atenuante nu au fost reținute, iar ca circumstanță agravantă a fost reținută - săvârșirea infracțiunii de către o persoană în stare de ebrietate.

La fel, instanța de apel a reținut că, anterior Sarchisov Simion a fost condamnat în baza art.89 Cod penal (redacția din 1961) la 15 ani privațiune de libertate, cu ispășirea pedepsei în coloniile de corectare prin muncă cu regim riguros, fiind eliberat la 22 octombrie 2014 după executarea pedepsei, în acțiunile acestuia fiind prezentă starea de recidivă periculoasă.

În acest context, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.111 alin.(1) lit. e), 34 alin.(1), 82 Cod penal, a indicat că, la stabilirea felului și măsurii de pedeapsă inculpatului Sarchisov Simion, urmează a se ține cont de faptul că dânsul a dat acordul ca cauza penală să fie examinată în baza probelor administrate la urmărirea penală, conform prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, recunoscând integral vina și căindu-se sincer, partea vătămată a solicitat aplicarea unei pedepse mai blânde, cât și de faptul că anterior a fost condamnat pentru o infracțiune gravă, reieșind din faptul că mărimea pedepsei inculpatului Sarchisov Simion trebuie de individualizat din limitele minime ale pedepsei închisorii de la 3 ani și 4 luni și maxime - până la 4 ani și 8 luni, cu aplicarea prevederilor art.82 Cod penal, a conchis că este posibil de a aplica pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 4 ani, fără amendă, ținând cont și de faptul că, conform art.410 Cod de procedură penală, instanța de apel nu poate crea o situație mai gravă pentru persoana care a declarat apel.

5. Inculpatul Sarchisov Simion a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri care să corespundă atât legislației Republicii Moldova cât și CȚEDO.

În motivarea cerințelor a invocat că, în ședința de judecată în prima instanță nu i-a fost acordat cuvânt, mai mult nu a fost luată în considerație starea sa psihică.

Totodată, avocatul care i-a reprezentat interesele în prima instanță și instanța de apel nu i-a acordat asistență juridică necesară, iar în instanța de apel nu i-a permis să-și expună poziția sa în ultimul cuvânt.

Partea vătămată nu are careva pretenții și regretă faptul chemării colaboratorilor de poliție și întocmirii plângerii și solicită eliberarea acestuia.

Consideră că au fost încălcate art.art.21, 22, 23, 24, 26 din Constituție.

6. Asupra recursului declarat, a prezentat referință partea vătămată Kuzminîh Leonid care s-a pronunțat pentru admiterea acestuia.

6.1. La fel, asupra recursului a prezentat referință și procurorul, care s-a expus pentru inadmisibilitatea acestuia deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut prevăzute de art.art.429, 430 Cod de procedură penală.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit a ajuns la concluzia admiterii acestuia, însă din alte motive decât cele invocate, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărâre dacă nu se agravează situația condamnatului.

Potrivit art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că recurentul nu a invocat careva temeiuri pentru declararea recursului din cele conținute în art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, iar criticile acestuia se axează pe erorile de procedură ale instanțelor de fond.

Totuși, verificând procesele-verbale din prima instanță și instanța de apel se constată că, atât în prima instanță, cât și în instanța de apel inculpatului i-a fost oferit ultimul cuvânt, în instanța de apel inculpatul nu a solicitat înlocuirea apărătorului din motiv că acesta nu îi acordă asistența juridică necesară, ținând cont și de faptul că cauza în instanța de apel s-a examinat la apelul declarat de avocatul inculpatului.

Astfel, Colegiul penal lărgit respinge argumentele inculpatului sub aceste aspecte, nefiind identificate careva erori de procedură la examinarea cauzei în primă instanță și instanța de apel, la fel nefiind stabilită încălcarea prevederilor art.art.21, 22, 23, 24, 26 din Constituție.

Totodată, Colegiul penal lărgit analizând materialele cauzei, atestă că în speță este incident temeiul de recurs neinvocat de recurent prevăzut de art.427 alin.(1) pct.13) Cod de procedură penală, în sensul că a intervenit o lege mai favorabilă condamnatului, acest temei găsindu-și confirmarea în prezenta speță.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit indică că prin decizia instanței de apel a fost casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Sarchisov Simion a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.82 alin.(2) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, ținând cont de prevederile art.72 alin.(4) Cod penal, în vigoare la momentul judecării cauzei în instanța de apel, la stabilirea tipului penitenciarului în care urmează să-și execute pedeapsa, a fost luată în considerare starea de recidivă în care se afla inculpatul.

În acest sens, Colegiul penal lărgit notează că prin Legea nr.163 din 20 iulie 2017, în vigoare din 20 decembrie 2017, deja după adoptarea deciziei instanței de apel, au intrat în vigoare modificările în Codul penal și anume în art.72 Cod penal.

Astfel, potrivit noilor prevederi a art.72 alin.(4) Cod penal – „În penitenciare de tip închis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave”, fiind exclusă sintagma – „precum și

persoanelor care au săvârșit infracțiuni ce constituie recidivă”, în atare circumstanțe, Colegiul penal lărgit constată că urmează a fi casată decizia instanței de apel în partea stabilirii tipului penitenciarului, ținând cont de dispozițiile din art.10 alin.(1) Cod penal care prevede că „Legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.”

Pe cale de consecință, Colegiul penal lărgit luând în considerare că a intervenit o lege mai favorabilă, consideră necesar de a schimba tipul penitenciarului în care își execută pedeapsa inculpatul, din penitenciar de tip închis în temeiul art.72 alin.(3) Cod penal, în penitenciar de tip semiînchis, deoarece infracțiunea săvârșită cu intenție de inculpatul Sarchisov Simion, prevăzută de art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, conform art.16 Cod penal face parte din categoria infracțiunilor grave.

8. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de inculpatul *Sarchisov Simion xxxxx*, în propria cauză penală, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 septembrie 2017, în partea stabilirii categoriei penitenciarului, rejudecă cauza în această parte și pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Sarchisov Simion xxxxx se consideră condamnat în baza art.187 alin.(2) lit. e) Cod penal, cu aplicarea art.364¹ alin.(8) Cod de procedură penală și art.82 alin.(2) Cod penal, la 4 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, celelalte dispoziții ale hotărârii contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 21 martie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico